

Bevarandeplan Natura 2000

(Enligt 17 § förordningen om områdesskydd 1998:1252)

Östra höjden, Filipstads kommun, Värmlands län

Områdeskod och namn:	SE0610227 Östra höjden
Mittpunktskoordinat:	1274690 - 6586620
Totalareal:	1,3 ha
Fastställd av Länsstyrelsen:	2006-03-15
Områdestyp:	området är utpekad enligt Habitatdirektivet
Fastigheter:	Filipstads kommun: Gåsborn 1:161
Ägandeförhållanden:	Privat

Beskrivning av området

Östra höjdens Natura 2000-område består av ett litet, glest trädbevuxet skogsområde. Björk och tall dominerar men det finns också enstaka asp och klibbal. Skogsområdet är gallrat (halvöppen karaktär) vilket skapat gynnsamma förhållanden för floran. Marken är fuktig på grund av rörligt markvatten. Förekomst av kalkgynnade kärlväxter som t ex blåsippa, vårärt, tibast, och orkidéer visar att berggrunden är kalkrik.

Ingående arter enligt habitatdirektivet

Artkod	Artnamn
1902	Guckusko <i>Cypripedium calceolus</i>

Bevarandesyfte och bevarandemål

Syftet med Natura 2000-området Östra Höjden är att bidra till att upprätthålla så kallad gynnsam bevarandestatus för arten guckusko på biogeografisk nivå. För att uppnå gynnsam bevarandestatus krävs att specifika bevarandemål uppfylls. I nedanstående tabell framgår bevarandemål för guckuskon inom Östra Höjden Natura 2000-område.

Art/naturtyp	Bevarandemål*
Guckusko (1902)	- Antal individer (blommande skott) per population ska ej understiga x (Ett rimligt mål bör vara att under gynnsamma år nå minst 100 blommande exemplar)

*/Bevarandemål fastställs efter basinventeringen

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus

För att *guckuskon* (1902) ska uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas.

- Mark med hög kalkhalt och god näringstillgång.
- Tillgång på rörligt markvatten.
- Halvöppen skogsmark eller ängsartade rikkärr.
- Måttlig störning som håller marken relativt solöppen utan att påverka fältskiktet i någon högre grad. Arten är känslig för trampet från betesdjur.
- Förekomst av sandbin, vilka är pollinatörer för guckusko.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt?

Potentiella hot mot Guckuskon på Östra höjden:

- Ett normalt skogsbruk med avverkningar öppnar oftast omgivningarna alltför drastiskt, och även om inga direkta skador skett på guckuskobestånden så kan andra arter få konkurrensfördelar genom den frigjorda näringen och konkurrera ut guckuskon.
- Körskador i samband med skogsbruk kan lätt ge upphov till lokalt ändrad hydrologi som kan vara skadlig på guckuskobestånden.
- Dränering.
- Tramp kring välbesökta guckuskolokaler kan kompaktera marken så att hydrologin förändras samt effektivt hindra att arten sprids vegetativt, då artens jordstammar får svårt att tränga fram.
- Ett för kraftigt bete kan slå ut arten. Måttlig markstörning gynnar dock artens fröspridning då gynnsamma gröningsplatser skapas.
- Insamling och uppgrävning

Bevarandeåtgärder med tidplan

Följande bestämmelser bidrar på olika sätt till att guckuskon i Östra höjdens Natura 2000-område uppnår och bibehåller gynnsam bevarandestatus.

Gällande regelverk 2006

- Guckusko är fridlyst enligt Artskyddsförordningen (1998:179)
- Förvaring av levande och döda exemplar av Guckusko är förbjudet (Artskyddsförordningen 1998:179).
- Tillståndsplikt gäller enligt 7 kap 28 a § Miljöbalken för åtgärder eller verksamheter som på ett betydande sätt kan påverka miljön inom ett Natura 2000-område. *Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman/är nödvändiga för skötsel och förvaltning av området.*
- Samrådspplikt gäller enligt 12 kap 6 § Miljöbalken för t ex skogsbruksåtgärder.

Behov av ytterligare bevarandeåtgärder:

Växtplatsen är belägen i ett lövdominerat och relativt enhetligt gallrat skogsbestånd. Möjligen bör en mycket försiktig plockhuggning av tall göras i direkt anslutning till växtplatsen. Uttaget bör göras på tjälad mark och omfatta såpass få träd att älgört, piprör och andra storvuxna arter inte får konkurrensfördelar genom röjgödsling och för kraftigt ljusinsläpp. Detta bör kunna göras av markägaren efter rådgivning av Skogsvårdsstyrelsen. Eventuellt behövs en stimulans i form av NOKÅS-stöd eller att arbetet utförs direkt av SVS arbetslag. Det är också lämpligt att försöka få till stånd ett naturvårdsavtal för området.

Ett mindre försök bör läggas upp för att utröna om någon form av störning skulle kunna gynna guckuskon och dess frögroning. I anslutning till växtplatsen kunde man på vissa delar låta djur beta under en period som sammanfaller med artens frömognad.

Lokalen bedöms av Länsstyrelsen vara känslig för ett alltför högt besöksstryck. Det finns därför inga planer på försök att öka antalet besökare. Det finns andra lokaler med liknande naturvärden i trakten som lämpar sig bättre för besökare. Skulle besöksstrycket vid Östra Höjden bli alltför hårt och riskera att skada växtplatsen för guckusko finns möjligheter att reglera allmänhetens tillträde genom förordnande av t ex växtskyddsområde. Ett sådant förordnande påverkar inte markägarens rätt att vistas inom området.

Bevarandestatus idag

Nationellt:

Arten guckusko är känd från cirka 1100 lokaler år 2000. Tyngdpunkten i artens svenska utbredning är kalkområdet i centrala Jämtland, nordöstra Uppland – södra Gästrikland och Norrbottenkusten. Inom huvuddelen av utbredningsområdet är situationen relativt god för arten sedan skogsbruket oftast tar hänsyn till guckuskolokaler vid avverkningar. De sydliga populationerna är oftast små och kräver tät tillsyn och vård för att inte minska. Sverige har troligen huvuddelen av den europeiska populationen inom landet.

Östra höjden:

Beståndet av guckusko vid Östra Höjden är mycket sårbart och begränsar sig till ett område på ca 10x10 meter. Vid inventering 1993 inräknades 20 blommande exemplar. Lokalen besöktes den 1/7 2004 och då inräknades 45 nyligen överblommade exemplar inom lokalen, med snitselband avgränsade yta. Av trampspår att döma hade ett fåtal personer besökt växtplatsen. Guckuskobeståndet är svagt och sårbart. Bevarandestatusen bedöms vara ogynnsam.

Uppföljning

För att bedöma guckuskons bevarandestatus krävs uppföljning av uppsatta bevarandemål. Vid uppföljning utvärderas även befintliga bevarandeåtgärder för att se om de fyller sitt syfte. Om en befintlig bevarandeåtgärd inte har avsedd effekt kommer åtgärden att justeras.

Ett nationellt projekt pågår där metoder och arbetssätt anpassade för övervakning av Natura 2000 arbetas fram.

Bilagor

1. Karta med Natura 2000-avgränsning
2. Karta med guckuskons växtplatser (komplettera med denna efter inventering av guckuskobestånd)

Referenser

ArtDatabanken. *Faktablad för rödlistade arter*. www.artdata.slu.se

Natura 2000- Art och naturtypsvisa vägledningar. Naturvårdsverket.
(<http://www.naturvardsverket.se>) 04-11-03

Parametrar och metoder för uppföljning i Natura 2000. Version 4: 2004-05-07.
Naturvårdsverket
Värmlandsfloran nr 1 2003